

*Mr Jenkins
against Groves*

REFUTATIO
C U J U S D A M
Scripti hoc insigniti Lemmate,
ROBERTI GROVII
RESPONSIO
A D
Nuperum Libellum qui inscribitur
CELEUSMA, seu CLAMOR.

Per Authorem CELEUSMATIC Edita.

T I T. I. 13.

*Ἐλεγχεῖ ἀνθεῖς ἀποτόμας ἵνα ὑγιανων ἐν τῇ πίσει.

Prostat apud Ben. *Alſop*, ad Inſigne *Angeli Bibliophori*
in Vico vocato *The Poultry*, 1681.

mu-72-2

*Refutatio Cujusdam Scripti hoc insigniti
Lemmate, Roberti Grovii Respon-
sio, &c.*

S E C T. I.

HAud equidem inficior, mi *Grovi*, me in *Celeusmate* cel. p. 5.
Vind. cler. culpat Dominis tuis impegisse, quod **Libellum tuum Fenchinus* conf. *Responsioni* quam ad **Censeo*, per eam licentiam tibi ab illis indultam, hanc ad *Celeusma Responsionem*, quam vocas, in lucem emittendi: Quid enim vel ad evertendam tuam, vel ad causam constabiliendam nostram, aptius exco-
gitari potuit, quam *Scriptum* hoc nuperum incongruè & ineptissimè, *Responsionis Titulo* à te insignitum? Subit mirari, quid tibi in mentem venerit tanta cum fiducia, *Lem-
ma* hoc futile & ἀπροσδιόρυστον, *Responsionem* scilicet, *Li-
bello tuo apponere*? Opusculum siquidem tuum, respon-
dere ingenio tuo, tum *Doctorum de te Opinionem*, tum eti-
am expectationi nostræ, facilis agnosco; attamen ma-
gis esse *Responsionem* ad *Celeusma*, quam ad ipsum *Turci-
cum Alcoranum*, nego pernegeroque.

Quid? quod vir integerrimus, nullique parti nisi quæ stat à veritate addictus, non ita pridem me certiorem fecit, Symmisticis tuis Conformibus, prorsus displicere libellum tuum, eo potissimum nomine, quòd armis adeo plumbeis & obtusis, vestram propugnaverit nostramque oppugnaverit causam.

S E C T. II.

^{a pag. 3.} ^{ad pag. 17.} ^{p. penult.} Quid verò in causa fuit (mi *Gravi*) quòd in Authorē *Celeusmatis* investigando, operam tuam tam futiliter collocaveris? Annon hac indagatione indoles tuae puerilis quæ inepitiis ejusmodi tantopere demulcetur, omnium obversatur oculis? Negotium tuum cum ipso fuit *Celeusmate*, cui nunquam respondisti, nec responsurus es; quid tibi verò, cum *Celeusmatis* Authorē? Quem licet neque *Dansonum* fuisse, nec *Beatum Molineum* improbè a te lacestrum, probè & apertè profiteor, (quod quidem quoad seipsum testatus est ipse *Molineus* in *Libro suo qui inscribitur, an Appeal, &c.* à seipso aliquanto ante mortem suam limato, & nuperrime *Edito*.) tuā tamen nihil interest, Ardelio, Authoris notitiam assequi. Tu tua Cures, & missis hisce nāniis, operam tuam studiosius Concionandi officio impendas velim, ut tandem auditorum tuorum numerus Columnarum Templi tui (si fieri potest) exuperet numerum.

S E C T. III.

S E C T. III.

AGrè admodum te tulisse video, quòd pro *menda-*
ciis tuis crassissimis, te *Celeusma* nostrum (haud
 satis licet pro meritis) castigaverit. Et exinde nullum
 non moves lapidem, ut ab isto mentiendi crimine, te pror-
 sus immunem præstes. Verum enim vero, dum unum a-
 te mendacium amoliri, teque ab uno liberare satagis,
 idem tibi ferè accidit, quod de circuitore tinnienti, sive
 fartore ærario narratur, qui postquam unum in vase fo-
 ramen promisit resarcire, non aliâ arte unum illud obtu-
 rare potest, quam yas duobus aliis in locis perforando.
 Etenim cùm de hoc uno mendacio, te submonuerim, nem-
 pe quòd *Fenchinus* ut ipse impunè evaderet, à quo animo per-
 miserat ut ultimo supplicio *Lovius* plecteretur; Cumque
 ex hac monitione amantissimè tibi indulta, a me expecta-
 retrur, ut vel Conscientiam, vel famam saltem tuam in-
 tuto collocares, per criminis tui agnitionem humilem, &
 seriam poenitentiam; vah! mendacia tua bis, terve
 quaterve repetita, haud veritus es effundere. Namque Pri-
 mò tu te ipsum mendacii arguis. Etenim conscientia tua
 (si quid tibi saltem conscientiæ supererit) hanc tibi extor-
 fit palinodiam, te, scilicet, plane *nescire an molitus fuerit*
Fenchinus, ut impune *Lovius* evaderet. Secundum quod cre-
 pas mendacium hoc est. Negas *Lovium* monitum fuisse
 a *Fenchino*, de sententia ipsius circa obedientiam supremis
 potestatibus præstandam. Unde *Tertium* adjicis, hinc, inquis,
 factum est, ut *Lovius* Paricidis ad mortem obstiterit. Sed
 quis tibi (mi *Grovi*), duplex hoc mendacium in aures
 tuas insusurravit, vel quòd *Fenchinus* in pectoris scrinio,
 sententiam propriam de hac re celaverit, & *Lovium* de-

Vind. clav.
conf. p. 37.

Gro. Resp.

p. 21.

Gro. Resp.

ea,

ea, (quantum in *Fenchino* fuit) non monuerit, vel quòd ex hac sententiae suæ occultatione, *Lovius* ad mortem usque Paricidis obstat? *Quartum* ad Epimetrum addis. *Fenchini* (inquis) aut oculis, aut animo semper oberrare *Lovii* imaginem, illumque hujus manibus inquietari. Hanc vero assertionem ut magis confirmatam dares,

Addere cur nolles, experto crede Roberto.

Etenim quid sit mortuorum inquietari manibus, *Fenchinum* ex communi tantum fama, te verò propria tua experientiâ, compertum habere méritò existimamus. Eoque magis id suspicamur, quoniam te haud latere arbitror quid * infortunii, quodam *Novembris* quinto, adolescenti *Edmonds*, condiscipulo tuo in Schola *Wintoniensi*, scalpellum tuum attulerit; cetera, improbe, nôsti probè. Nam audacter licet, deblaterare non vereris, te nolle ut tui gratiâ quicquam reticeam, tamen non est animus ulcus penè obductum refricare, ne te male urat, neve inde sanies exeat. Nec hanc historiam flebilem ulterius prosequar, nisi deinceps a te lacefatus, & ad Labem tuam detegendam irritatus. Interea temporis deum *χαρογνάσην* testem adhibet *Fenchinus*, se incolumitatem charissimo suo *Lovio*, semper exoptasse, ipsius saluti animitùs consuluisse, ejusque supplicium tanquam facinus execrandum abominari, & sàpenumero secum statuisse, ultionem divinam insecuram esse illorum ferè singulos, qui viri pientissimi homicidio auxiliares manus porrigeant.

* *Hujus facti te simonium peribent viri duo dolii & fideles.*

Gro. Rep.
P. 18.

S E C T I V.

IN trito tuo tramite, mendaciorum scilicet, adhuc *Gr. Rep.* pergis. Dicis, Cùm *Fenchinus in Clerum conformem* ^{19.} detonaret, nullum se disirimen fecisse, neminem excepisse, universos intellexisse, quasi *Fenchinus* uno eodemque Hærefoes crimen, involveret cùm Novatores hodiernos, tūm viros longè Orthodoxos, retinentes puritatis pristinæ in doctrina Ecclesiaz *Anglicane*. Sed hoc, *mi Grovi*, falsissimum esse, ex ipsa liquet *Fenchini* Concione, in exequiis viri **C L. D. Seaman** habita, in qua multos Conformes Orthodoxiæ nomine, summis nec injuria, laudibus effert. Imo è grege Conformium quamplurimi, hunc in *Fenchino* candorem, animo grato agnoverè; Quid? quod *Fenchinus* Heterodoxis imputat, quòd per summum scelus odium suum plusquam *Vatinianum* testati sunt in viros Conformes, cæterà in fide sanos. Testes sunt *Tullius & Standibus*, in quos rabiem suam eructarunt, bilemque tanta evomuerunt copiâ, ut spes sit se erga Fanaticos (quos vocant) animo sedationi posthac exhibituros. Ut verò hanc accusationem apertiùs adhuc falsam esse evincam; inspice si placet *Celeusm. pag. 35. 36.* ubi hæc habentur verba ad Conformes Orthodoxos, de Conformibus Heterodoxis. *Unum supereft de quo vos monitos velim, nempe quod plurimi censeant veram causam cur Novatores exhibeant Jenchi-* ^{celeus. p. 35. 36.} *num, ut vos sistentem perinde reos hærefoes ac illos, illam esse, ut vos & illos juxta concordes faciant in eadem fidei doctrina, eo solum nomine quod in ritibus conveniatis; misserum sane effugium! apoloogo consimile de fimo equino, qui innatans in turba pomorum clamabat, nos poma natamus, quasi cum rapiuntur illi vobiscum eodem torrente rituum, annumerandi quoque eſſent vestro Orthodoxorum gregi, cum tam*

men non sint vobis in fide scilicet sanis, magis similes quam corpus cachecticum, & circumquaque ulceribus obsitum, simile est sano, athleticè & pancratice valenti.

Resp. Gro.
p. 8. 9. Conqueritur quidem *Grovius* quòd Ecclesiæ *Anglicane* Ministris, semper fuerit *Fenchinus* infensissimus, quodque illos sedibus & re familiari privatos, dictoriis fodi- caverit. Ut hanc vero accusationem probatam daret, quosdam recolit haud verò recitat versiculos, à *Fenchino* olim exaratos, in quibus, quia Centuriatae sacerdotum turbæ redarguuntur flagitia, Ecclesiæ Ministros dedecorari *Grovius* non veretur asserere. Haud inficior, annos *triginta* & *sex* exactos esse ex quo, vir doctissimus *Sam. Torsbellus*, Libro suo multifaria eruditione referto qui inscribitur *Hypocrita detectus*, &c. versiculos nonnullos à *Fenchino* compositos, sponte sua apposuit. Per hosce vero versiculos *Fenchinus* nec Ecclesiæ Ministros, quos flagranti affectu complectitur, imo nec reverà *homines*, sed impurum potius quendam exagavit gregem de *hara porcorum*, ad quos *Grovius* ex hoc grunnu- nitu suo, se aggregasse videatur. Ut verò inter omnes constare possit, qualia humani generis *propudia*, Ecclesiæ *Ministris*, *Grovius* annumerare solet, singulos illos, qualescumque fuerint, *Fenchini* versiculos, prout habentur in Libro *Torsbellano*, hic recitare non gravabor.

In Mundum ὑποκειμένῳ

E T

Librum διακειμένῳ.

Fulgida fax retegit faces; Liber iste fenestrat
Peltora; spurcitiem jubat arguit; intima mundi
Ista Dei lampas, scrutatur viscera fædi.
Turba sacerdotum, vah! centuriata, pudete;

Quid

Quid juvat altari summo repetita dedisse
 Oscula lascivis Labiis ? quid musica vocis
 Decantata Deo suavi modulamine, vita
 Dum fuerint cantus, Sataneque tripudia vestre ?
 Flectere quid prodest curvato poplite ad aras,
 Tingere vel veste^s sacrati pulvere Templi,
 Dum vanitus ceno, bibuli volutare soletis ?
 Nec dici hec pudeat, sed non potuisse refelli.
 Pandite, felices radii, mysteria seculi,
 Lumine latrones tremulos deprendite vestro.
 Narranti, larvata etas, Compescere furores,
 Namque premi debet non vir sed pagina docta.

Guil. Jenkyn *Ecc. Chr. apud. Lond. Pastor.*

S E C T. V.

QUOD verò spectat ad futilem illam & ineptam velitationem cum *Fenchino* toties ad nauseam usque a te repetitam, nempe qua fuggeris nonnulla dari parallela inter *Fenchini* Commentarium in *Judam*, et aliorum scripta, unde *Fenchino* Plagiarii nomen tibi visum est affigere, palam profectò facis toti mundo, paedagogici pulveris ineptias, vel saltem ignaviam *Academicam* (ex qua te satis notum antehac dedisti) te neendum penitus exuisse. Magnum tuum *Hammondum* qui in *Annotacionibus* suis in Novum Testamentum, tantum *E Grotio*, nomine ipsius semper suppresso excerptis, quantum asurgere potest in grande volumen, haud tamen fuisse Plagiarium statuis, *Fenchinum* verò qui in Commentario suo de mille quadringentis paginis, ad quem numerum assurgit *Liber*, viginti forsan paginas testimonii autho-

rum replet, quos semper nominare pro re nullius momenti meritò judicabat, Plagiarii nomen meruisse dictitas. Hanc vero sententiam ferre de utrisque tibi placuit, quoniam *Hammondus Grotium Scriptorem Latinum Anglicè Loquentem, Fenchinus verò Anglos Anglicè Loquentes* ediderit. Hoc verò iniquissimum tuum judicium utrum te magis partium studio abductum, an rectæ rationis inopem, evicerit, & quo lectori judicandum permitto. Evidem *Hammondum* tuum nunquam *Plagiarii* nomine insignitum dedi, sed hoc tantum volui, longè aptius *Hammondo* quam *Fenchino* Plagiarii nomen congruere. Ut rem hancce ridiculam, & indignam proflus, quæ animos oculos eruditorum occupet, expediam paucis; si paulisper, mi *Grovi*, aliquid moræ *Fenchino* indulseris, cui ab uno vel altero Authore, nonnulla exscripta objicis, centum fortassis tibi totique Mundo Authores nominabit, quorum dicta egregia, nominibus licet quandoque suppressis, Commentario suo inseruit. Interea temporis, sit *Fenchinus*, quoniam ita Reverentia tua visum est, *Plagiarius* (quo tamen stigmate, & *Voetius Grotiam, Grotiusque Celeberrimum Rivetum* olim notavit), illum tamen ab hac imputatione, proflus quoque liberare nequeo, qui, cum Concionaretur in Festo *Sancti Michaelis* apud Templum *Paulinum*, frequenti auditorum Coronâ, & tunc temporis praesente Patruo suo *Groviique Patrono Humphredo Episcopo Londinensi* (à quo nullus dubito quin summas pro labore suo egregio, Laudes Concionator reportaverit,) totam suam Concionem verbatim penè integrâ desumpsit è Commentario *Fenchini* in Versum *Iudea nonum de Disceptatione Michaelis cum Diabolo*. Ut omittam quod apud *Tabernaculum* suum in jejunio pro *Londini* Conflagratione, Concionem suam de propterea è prædicti Authoris Commentario in *Iudea* Versum septimum, de incendio quo *Sodoma* delecta fuit. Neque duos alios de tuis aquilibus

libus, à Plagiarorum labe penitus immunes fisco, qui, ut satis mihi comptum est, totum *Fenchini* Commentarium in *Fudam* per singulas dominicas à Capite ad Calcem, in Concionibus suis Populo recitarunt, nonnullis (ni fallor) qui intererant, de Libro *Fenchini* quem præ manibus habebant, Plagium ~~xætæ modæc~~ non sine risu in sequentibus.

S E C T. VI.

Author cujusdam Libelli qui aditum primæ *Celeus-^{cens.}*
matis parti potissimum aperuit, cui titulus est,
Separatio à se damnata, Non-Conformes Schismatis postu-
lat, quoniam eos à peccato immunes esse statuit, si im-
peratae à Dominis nostris Conformati, nos obedientes
præstamus. Hoc vero exinde probari putat quia Confor-
mitas Ceremoniis præstita *in dubio* est an sit illicita, Jam
verò (inquit) *Obedientia nostra Dominis exhibenda nos*
cogit omnem dubitationem procul à nobis amandare, & do-
minorum mandatis in re dubia obtemperare. Cui assertioni^{p. 10.}
Heterodoxæ, sic in *Celeusmate* respondebam, *Status ille que-*
stionis de Non-Conformium officio obtemperandi Magistratus in
dubiis, oberrationem prodit insignem, sed futiliter obstinatam à
re de qualis est, namque nos qui Non-Conformes sumus, non ha-
remus judicio suspenso & pendulo, sed judicamus credimus-
que ritus illos quibus nosmet subjecere refugimus, haud abs-
que gravi peccato à nobis posse recipi. *De dubiis itaque*
non est instituenda questio, sed aequum est ut probetur, Non-
Conformes à peccato fuisse immunes, si contra Conscientie
dicitamen audientes fuissent Magistratus Conformatatem ju-
benti. Verum is mere futilia profert, & extra Controver-

sie oleas pueriliter evagatur, qui affirmat nos liberos esse à peccato, si in dubiis Magistratus obsequium præstamus. Huic quæstioni, quam summa fide, non studio Partium, sed quasi meipsum in Conspectu Dei sistens, hunc in modum institui, ne verbum quidem responsi (mi *Grovi*) reponere sustinuisti, præterquam in elumbi hoc Effato, *Hæc dicere non est satis, oportebat te monstrasse quamobrem sic senseris, rationes tuas in medium attulisse.* Quasi Non-Conformes plurimi ex possessionum suarum, imo & *tas* *tas* *bis* direptione, Cæterique ex eorum grege doctissimi, in scriptis suis, ut *Didoclavius in Altari suò Damasceno*, *Amesius* in erudito suo Tractatu, cuius hoc Lemma est, *A fresh Sute against Ceremonies, Bradshawus, Gillespias, Banesius* cum plurimis aliis ad quos, necdum ulla extat responso, non satis superque evicerint, ritus Ecclesiæ *Anglicane, Conscientiæ, & Judicii dictamini Non-Conformium repugnare, quamobrem pensum hoc mihi licet per facile, prorsus supervacaneum duxi.* Sed quamquam bis terque submonerem, quæstionem non instituendam esse, de obedientia nostra in *dubiis* præstanta, ut tamen morem adversariis aliquantisper gererem, Argumenta nonnulla attuli quibus probavi, prorsus esse *illicitum, Conscientiæ dubitante magistratui Conformatatem jubenti obsequium exhibere.* Palmaria duo nostra Argumenta quæ *Celestini* pag. 12. & 13. produxi, translilit, transvolatque *Grovius*. Argumentum vero, ex primo Lib. Reg. cap. 18. & 21. ubi testatur sacra pagina populum *Israeliticum* peccasse conscientiæ dubiâ & claudicante Regis mandato in negotio Cultus, obtemperantem, vellicat quidem, sed minime convellit. Etenim me ab eo quod queritur, digredi asserit, *de dubiis* (inquit) agebatur, tu vero de *illicitis* disputas. Sed misere (mi *Grovi*) hallucinaris, etenim ab eo quod quæritur haud omnino digredior. Nam quæribatur *an licitum sit Conscientiæ dubitante, vel in dubiis Magistratus*

gistratui *Conformatatem* iubenti, obtemperare? Ego partem negativam defendo, fatus exemplo populi *Israelite*, qui non obstante Regis mandato, peccavit, obedientiam suam *Conscientiam* dubiam praestando. Porro in hac tua responsione, vel fallaciter vel imperite, divellis tanquam *ansata*, quae ipsa Sacra Pagina conjungenda pronunciat, obedientiam nempe *in illicitis* ab obedientia *in dubiis*. *De dubiis*, inquis, *agebatur, tu vero de illicitis disputas*. Evidem ego de obedientia in utrisque dispuo, atque ideo de *illicitis*, quia de *dubiis*. Nam quicquid tu in Contrarium dictas (nihil enim probas) obedientia in dubiis, id est dubia & claudicante *Conscientia* praestita, qualis fuit obedientia populi *Israelite*, est etiam obedientia illicita; etenim perinde illicitum est alicui dubia scilicet *Conscientiam* laboranti, praestare id quod licitum, ac quod in se illicitum est. *Quod enim praestatur, si sit praestanti dubium,*

1. Primò semper est illicitum quoad *praestantis Officium*.

2. Sapenumero est in se quoque illicitum. Hæc duo in *Celestmate* abundè probata dedi, quæ exceptionem tuam irritam & invalidam esse comprobant, quæque proinde in responsione tua, cautè & prudenter transilis, utpote viribus tuis imparia.

1. Quod spectat ad primum; in *Celestmate* probavi perinde illicitum esse, Magistratui obtemperare in *dubiis* ac in ipsis in se *illicitis*; quoniam obedientia in dubiis, sive conscientia dubitante praestita æque contra Scripturam pugnat, ac obedientia in *illicitis*, videbis argumentum cit. pag. 12. ex, *Rom. 14. 5, 23.* de promptum. *Unusquisque in animo suo plenè certus esto; qui dubitas circa eum ciborum, omnino est Damnationis reus, si comederit. Quicquid ex fide*

Gro. Rep.
pag. 44.
Cil. pag. 12.
*de non est, peccatum est. Quibus Scripturis vice respcionis, meram principij petitionem exhibes, hisce nempe verbis. In culpa inquis, qui id de quo dubitat, facit nisi facere jubeat, qui jubendi potestatem habeat, i.e. Magistratus, quo glossemate, profanam tuam, Sacras Scripturas evirandi licentiam, satis superque detegis. Proferas obsecro, expositorem vel unum, qui locum hunc *Paulinum*, in sensum tuum impium ausus est distorquere. Sed futilem hanc tuam respcionem nullius esse momenti probavi *Celens*, pag. 12. hisce scilicet verbis. Neque Apostolo responderi potest hac exceptione subjuncta, neope comedentem si dubitaverit Damnationis periculum incurrire, nisi Magistratus Comedendi mandatum derit, nam bacce semel admissa exceptione, facile est Praecepta queque Divina eludere, & rem quamcunque inter licitas recensere. Neque enim ulla potest reddi ratio, cur id quod uno in loco Deus prohibet, cum hac exceptione intelligi debeat, & non utique quod prohibet in alio, & cur Magistratus jussa non perinde possint nos securos à peccato præstare, dubitante nempe Conscientiâ laborantes, etiam totum Papismi Cultum externum observantes; Sed de hac Pericope, altum silentium in tuâ responce, omnibus innotescit.*

Quod ad Secundum spectat Celenus. p. 13. hoc quoque subjunxi quod exceptionem tuam prorsus refellit. Si Magistratus in rebus dubiis licitum est obtemperare, ubi scilicet iubesse potest peccatum, quodnam illud demum sit, quod obedientiam nostram aquam & justam præstet, ubi imperata cum lege Divinâ pugnant? Estne ignorantia nostra, sive dubitatio circa res mandatas ponenda inter causas cur justa sit ejusmodi obedientia? Ast ex hoc sequeretur quid impotentia quomodounque contracta, imo improbi hominum defectus, irritas Dei leges efficerent, iisque obligandi vim adimerent, quod si id non Blasphemum, saltum ab omni sanâ Theologia prorsus est absonum, & in legem Dei maximè contumeliosum. Estne vero Magistratus mandatum

datum in causa, Cur licita sit obedientia in re dubia, forsitan in se illicita, & à deo prohibita, at ne quidem dominorum superbissimos, si modo Christiani audiant, tanto intumuisse fastu, vel usque adeo ad impietatis apicem concendiſſe arbitror, qui tam nefandum dogma, ausi fuerint ore Blasphemō effatiſſe, Nempe quod hominis cuiuspiam praeceptum aliquid possit reddere licitum, quod lex divina illicitum statuit. Neque enim aſſequi possum, si Magistratus licitum potest efficere, quod illicitum Deus voluit, quin perinde Magistratus illicitum praefare possit, quod Deus diserte praecepit. Sed totam hanc Pericopen (mi Grovi,) præteris.

S E C T. VII.

Sed hanc de obedientia in dubiis Controversiam utpote ad Non Conformes nullatenus spectantem, haud ulte-
rius prosequar, Ad graviora accedo. *In Celeuf.* hæc haben-
tur verbā, *sensu* sunt nonnullorum quod qui tam acriter nobis
imminēt ut Dominis nostris auscultemus in dubiis, id etiam
velint ut illis obedientiā absolutā nomine solo eorum authorita-
tis, suppresso conscientiæ dictamine, obtemperemus: Ut verò
hanc accusationem probatam darem, nonnullā ē *Parkerō*,
& *Hickringlio*, *Longo*, & *Thorndiko* quoque (*in parallelis*)
retuli, quæ doctrinam hanc olere fecidam, meritò judi-
camus. *Parkerus* suos sic alloquitur Lectores, *Magistra-*
tus est eā potestate indutus quæ regat subditorum conscienti-
as in Religionis negotio; homines privatae fortis non sunt
sui juris, nec actionum suarum domini, nec duci debent a pro-
prio iudicio, sed ab imperatis publicæ conscientiæ; nam si
quid peccati, superiorum mandatis inest, qui imponit deo
debet

Pag. 16.

Ec. Pol.

p. 10.

Pag. 308.

bet respondere, non qui obsequitur, cui hoc solus officii incumbit, nempe, obedire: nisi Principes eâ sint potestate vestiti, obligandi Subditos ad obsequium illius Religionis quam ipsi judicant ad pacem publicam & tranquillitatem conferre, non alia eorum habenda est estimatio, quam statuarum & imaginum. Hickringlus hæc putidissima haud sobrius evomuit, obedientia quam populus prestat dominis suis supremie, benedictionem habet tomitem, vel cum jubent circa circumstantias Religionis (Ceremonias scilicet) que planè & è diametro pugnant cum lege Dei. Longus sic loquitur, tamen est errare, i.e. peccare cum dominis, quam recta Sectari contra eos: Accedat denique Thorndikus: Qui summis, inquit, potestatibus subsunt, se debent Superiorum Fudicio submittere, licet Conscientia dubia contrarium dicitat. Quatuor hosce Novatores incusatos dedi. Sed (boni viri) metum deponite. Miseris suis Symmictis præstò est Grovius, & periclitantibus fert supprias; hosce verò *Æthiopes* quo labore, quove lixivio, mi *Grovi*, lavare satagis? Primo inquis de his post videbimus: Sed hoc tuum (post videbimus) planè convenit cum promisso quo Lectores tuos tam liberaliter in eâdem pagina onerasti, de. Responsione scilicet quam nobis pollicitus es afferre verbis Apostoli ad Rom. 14.23. *Qui dubitat, si ederit condemnatus est, &c.* Huic loco tritissimo, inquis, (ubi commodum fuerit) respondebimus: hoc est, quia nunquam tibi commodum visum fuerit, nunquam respondebis. Sed non inficior, post paginas quinquaginta sex evolutas te aliquid, (licet hoc aliquid nihil est) attulisse quod te promissi tui haud prorsus fuisse immemorem exhibet, de hisce scilicet videndi quæ ad *Parkeri*, *Hickringli* & *Longi* defensionem spectant, nam *Thorndicum* defendere non tibi commodum visum fuit. Primo, negas hæc verba, scilicet *Magistratus est eâ potestate indutus, quæ regat subditorum conscientias in Negotio Religionis*, à *Parkero* fuisse edita: *Hec*

Gr. Pat.

Contra
Hales.
Thornd.
pond. &
mens. p. 130

Resp. Gro.
p. 31.

Hec inquis in eo quem designas loco, non invenio; tu igitur, ut puto, confinxeras. Sed ego puto te hanc Calumniam, etsi non iuvitâ Minerva, iuvitâ tamen conscientiâ confinxisse. Indue iterum, mi *Grovi*, conspicilla tua, ut magis clarescat pagina *Parkeri* tui decima, utque perspicacior sis ad illam legendam; nam *Parkerum* tuum tanto amore prosequeris, ut in erroribus ejus legendis, mirum ni sâpenumero cæcutias. Sed dexterâ quam imbelli *Parkerum* tuum Defendis! Etenim nihil præterea in subsidium *Parkeri* profers, quam quæ sequuntur ineptissima. Nempe cum *Parkerus* asserit *Magistratum esse potestate indutum regendi subditorum Conscientias in negotio Religionis, & eos obligandi ad illam Religionem quam judicat ad pacem publicam & tranquillitatem conferre, &c.* *Parkerum* ubique egisse de rebus indiferentibus (scilicet Ceremoniis:) Quæ verba à te prolatæ in gratiam unius *Parkeri*, omnium Conformistarum causæ vulnus infligunt insanabile, & aperte proinde indicant crassissimam tuam inscitiam in Controversia de Ceremoniis inter Conformes & Non-Conformes, toties ventilata. Nam Argumentum palmarium quo causam suam Non-Conformes stabilire, vestramque diruere solent, tu nobis abunde hâc tuâ assertione dedisti stabilitum, concedendo scilicet Ceremonias vestras *Religiosas* esse, & *Cultus* sive *Religionis* partes. Quam sententiam omnes Conformistæ eruditæ olim oppugnarunt, utpote Conformati causæ prorsus exitiale. Profecto (mi *Grovi*) si ex tuâ ad partes nostras accessione, aliquid nobis vel gloriæ vel subsidii accresceret, gratias tibi haberem ingentes, qui jam in castris Non-Conformium versari non erubescis, dum *Religionem*, te & *Parkeri* Interpretibus, de Ceremoniis debere intelligi non modo conceditis sed & contenditis. Et ingenuè fateor me hoc Argumento potissimum fuisse inductum, ut ad Non-Confor-

mes me aggregarem, quia scilicet Ceremonias vestras *religionis* esse partes ab hominibus fabricatas, mecum stantuebam, quas à solo Deo instituendas esse obfirmatè credunt omnes Protestantes erudit. Etenim quis *Religionem* ejusdemque partes singulas in Scripturis *fundari*, & ab eis *præcipi* debere dubitat? Nec enim ritus vestros tegmine hoc tenui & ficalneo servare poteris incolumes, (quod tamen quinquies, mi *Grovi*, per summam inscitiam, illis à te obductum fuisse, video) *hanc* scilicet ob causam *ritus vestros pro licitis esse habendos, quia nuspiam illos in Scripturis prohiberi legimus*; Etenim si ritus ejusmodi (ut asseris) *Religionis* partes evadunt, illos oportet non solum in *Scripturis non prohiberi, sed aliquo Scripturæ præcepto niti & stabiliri*; nam si adversus *Pontificios* perfectionem Scripturarum agnoscimus, omnes profectò veræ *Religionis* partes in illis Contineri, non est quòd dubitemus asserere. Et proinde, *Cultus* seu *Religionis* partem ullam haud in *Scripturis* mandatam, uti falsam merito rejicimus, illamque *Scripturæ* mandatis adjicere, nefas esse statuimus, freti scilicet *Præcepto* *Jn. 8. 20.* illo generali & negativo toties à *Scripturis* comprobato, *Deut. 12. 3.* *1 King. 12. 33.* *Hos. 13. 2.* *Mat. 15. 9.* *Mat. 28. 20.* *I cor. 11. 23.* *Jn. 19. 5.* *addite ad verbum illud quod ego præcipio vobis, neque detrahite de eo, ut servetis præcepta F'chovæ Dei vestri; unanimaque rem quam ego præcipio vobis, eam observantes facite, ne addito ei, neque detrahito ex ea.* Per *hanc* denique rationem qua ritibus vestris obtruditis, eos nempe esse licitos, quia disertè in *Scripturis* nuspiam prohibentur, introducitur tanquam per ostium apertissimum totus ferè in *Papismo* cultus externus, quem ex multis observantiis ineptissimis, nec tamen disertè in *Scripturâ* prohibit, constare & conflari novimus, *perigrinationibus* scilicet, aquâ benedictâ, cereis, crucis signaculi munitione, *Chrismate*, abstinentia à cibis, cinerum aspersione

aspersione, unctionibus et mille hujusmodi futilitatibus Religiosis. Hanc tuam sententiam de Ceremoniarum Religione avidè amplectitur *Hickringius* vester, qui in suo *Greg. Pat.* pag. 180. aperte profitetur, *Ceremonias Anglicanas partes esse cultus Divini necessarias*; p. 297. eandem cantilenam occinit, dum asserit, *Ceremonias esse partes longè necessarias Religionis Christianæ, Conciones vero non esse pro cultu Divino habendas quantumcunque bona fuerint*. Consilium mihi largiris, ut consulam clarissimi *Davenantii* determinationem ^{Gro. R. 33.} vigesimam, ut quid mihi quod spectat ad confirmitatem, faciendum sit vide-
 am; *Davenantii* determinationes inspexisse me arbitror antequam tu usurâ lucis fruereris. Sed in illo *Davenantii* loco nihil occurrit Non-Conformium sententiæ contrarium. Ille etenim hanc solam potestatem Ecclesiæ concedit, *providendi scilicet ut omnia in sacris cætibus decenter & secundum ordinem fiant*: quisnam verò Non-Conformium hanc potestatem Ecclesiæ denegabit? Ut verò par pari referam, te quoque (mi *Grovi*,) monitum velim, ut consulas *Davenantii* expositionem Epistolæ ad *Colosenses*, ubi hæc habentur verba in vers. 20. cap. 2. Quid ritibus oneramini, nullis ritibus qui consistunt in rerum externarum observationibus quasi cultus, aut Religionis partes essent, onerande sunt Christianorum Conscientiæ. Tu quoque, *Grovi*, inspice determinationem ipsissimam illam vigesimam quam mibi commendas, ubi te, tuosque, *Parkerum* nempe & *Hickringum* hisce verbis seu virgis castigatos sentias. *Quid est*, inquit, *quod Ceremonias impias & illicitas esse coarguit?* Resp. si offendatur illas esse institutas in cultum Divinum. Et in Expos. ver. 20. cap. 2. ad *Colos.* *Si hominitus*, inquit, *permiseris hanc potestatem ut liceat suas traditiones prescribere sub opinione cultus, indies plura & graviora accumulabunt, neque ullus onerum finis erit.* *Doltores istos insensatos esse ase-*

Res. p. 30. risqui hec de nobis dixerint, nos nempe velle ut Dominis nostris absolutâ obedientiâ obtemperemus. Excusatiū verò Grovi, hæc dixisse, si vel unum attulisses verbulum quo vos ab hac imputatione liberares.

Te pro Parkero tuo disputantem audivimus. Quod spectat vero ad Hickringum, hæc ille putidissima (uti dixi) evomuit; Obedientia quam populus præstat Dominis suis Supremis benedictionem habet comitem, vel cum jubent qua planè & è diametro pugnant cum lege Dei. Hanc etiam Blasphemiam excusatam habes, & defendere satagis, exemplo scilicet populi Israelitici, cuius obedientia, inquis, Deo placuit, ubi Princeps quiddam quoad circumstantias, Divinis legibus oppositum præceperit; ut, cum jussu Regio paschale festum secundo mense celebrarent, quod ex ipsius Domini mandato primo mense celebrandum fuerat. Sed dum Hickringum tuum excusare illumque à Blasphemiam immunem præstare studes, insignem tuam in legendis Scripturis, inscitiam vel oscitaniam detegere non vereris. Iste enim princeps nihil præcepit (uti tu indoctè asseris) legibus divinis oppositum, ubi festum paschale secundo mense jubebat celebrari. Nam Deus ipse mandaverat ob immunditiam, impedimentum illud justum quo tum temporis laboravit populus, festum paschale secundo mense celebrari, ut differtè probatur ex Num. 9. v. 11. Si consulis, mihi Grovi, doctos interpres, illos omnes, videbis mecum συνφέρειν in hujus loci expositione; videsis Piscatorem, Vatablum, Ainsworthum, Funium, Marianum, de Lyra, Menochium, Annotationes Anglicanas sed præcipue Belgicas, quas hic Latinè reddere non gravabor. Quando, inquit, justum impedimentum populo eveniret, quo festum paschale hanc die decimo quarto mensis primi celebrari potuit, tum festum illud celebrari debuit die decimo quarto mensis secundi: quoniam vero Sacerdotes & Levites mense prima in templo mundando occurrerent.

pati fuerant, quo negotio implicati erant usque ad diem decimum sextum ejusdem mensis, 2 Chron. 29. 17. ideo tempus ordinarium non potuerunt observare, sed tempus illud extraordinarium ad festum celebrandum deligebant.

Ad Longum tandem devenio, qui impiè ita effatur; *Tutius est errare* (hoc est peccare) *cum dominis quam recta Sectari contra eos.* Huic quoque errori excusationis velum obtendis, nam *Longus* (inquis) de *rebus indifferentiis*, *Ceremoniis* scilicet, differuerat. Sed nonne *Ceremonias vestras Religiosas esse*, imo ipsam *Religionem* constitueri disertè afferuistis? ex *vestrâ* itaque sententia necesse est ut concedatis in ipsa Religione, *tutius esse errare cum dominis quam rectam Religionem amplecti contra eos.* Hanc sententiam execrandam, de obedientia absoluta dominis præstanta, suppresso privatæ Conscientiæ examine, ut ejus vice publicam *Parkeri conscientiam* admittamus, argumentis plurimis è Scriptura & Ratione depromptis improbatam dedit *Celeusma* meum, quæ omnia more *Groviano* prorsus præteris & omittis. Tandem verò ad *Davenantii Doctissimi* Authoritatem confugio; hic vero ^{de Jud. &c.} hæc habet verba; *Stultum est cum habemus Scripturas que nor. fid. fallere non possunt, iisdem neglectis fidem astringere solis.* ^{p. 156.} *homib[us] qui & possunt decipi, & solunt decipere.* ^{164.} *Certissimum est, intellectum cuiuslibet hominis Deo debere hanc suam operationem, indagandi & inquirendi veritatem.* Credere promiscè quicquid affirmatur aut decernitur à *Prælatis* non opus est virilis intelligentiæ, sed puerilis *inscitiae.* ^{Ref. Cro.} Quibus tu ineptissimè sic respondes. *Davenantius, in-* ^{p. 33.} *quis, in isto loco contra Pontificios, de rebus fidei, differebat: neque posse quenquam novos articulos suâ authoritate credendos obtrudere* (Mitto latitatem tuam quâ palam elegantia. *Ciceroni te prorsus præripuisse nonnullis* haud videris) Hæc tibi concedo: Sed responsio tua Argumenti mei aciem non omnino retundit. Etenim dic. *sodes.*

sodes; Annon *Davenantii* verba perinde pugnant aduersus obedientiam absolutam absque prævio judicij examine in negotio *cultus* Divini, ac in *rebus fidei* *Christiane*? hoc si negare non audes, optimâ profectâ ratione ego me *Davenantii* Authoritate munitum existimo. *Davenantio* nostro placuit *Augustini* & *Prudentii* autoritatem adjicere ad evertendam hanc vestrorum sententiam impiam, de obedientia absoluta absque judicij examine. *Si potestas illud jubeat*, inquit *Augustinus*, quod non debes facere, hîc *sanc* contemne *potestatem timendo potestatem*, &c. *Prudentius* sic quoque canebat,

Fussum est principis ore Galieni
Quod colit princeps ut colamus omnes;
Æternum colo principem dierum
Factorem Dominumque Galieni.

Quid verò hisce *piis veteribus* hîc tu respondes? ne verbum profecto profers quod spectat ad quæstionem. *Augustinum* & *Prudentium* hæc omnia contra *Idolatriam*, contra *Christianorum* discubitum in *Idoliis cum Paganis*, contra *Demoniorum* cultum, dixisse, afferis. *Nihil est hîc*, inquis, *cu*ju*s tu nos insimulare potes; nos non docemus debere homines Paganorum Deos adorare.* Concedo. Ego vos *Idolatriæ Paganorum* non arguo, sed è *piis* *istis veteribus* hæc effata adduxi, non ut vos *Idolatriæ Paganicæ* insimulare videar, sed ut probarem, nos debere dominorum mandata, judicij examini subjicere, illisque obedientiam absolutam denegare: quod quidem luculentissime probatur hisce veterum testimoniis, qui non permittebant Christianis obedientiam istam absolutam, sed jubebant ut illi dominorum mandata examinarent, & exinde ut ab obedientia præstanda mandatis dominorum illicitis abstinerent.

S E C T. VIII.

Postquam hæc absolveram, rationem veram rectamque exposui, per quam, pacem solidam sanctamque inter fratres à se invicem in ritibus dissentientes comparari posse existimavi. *Fenchinus* (uti dixi) obfirmato *animi* credit, non consensum in Ceremoniis, sed harmoniam in fide Christi, esse verum, firmum & stabile pacis perennis fundamentum, nec Unitatem Ecclesie per idem vinculum discipline, sed per consensum in doctrina Christiana obtineri. Quibus respondes, licet falsissimè, me fidem & Disciplinam temerario aucta divellere. Attamen scias obsecro, me rationem istam exposuisse Pacis inter fratres obtinendæ, quam à Scriptura sacra accepi, nempe harmoniam in fide, & consensum in doctrinâ Christianâ esse verum pacis fundamentum. Nam Scriptura nihil de consensu in Ceremoniis ab hominibus excogitatis, nobis tradidit, ad Christianorum animos charitatis nexus devinciendo. Ideoque in hoc negotio, fidem & disciplinam ego non divello, sed divellit ipsa sacra Scriptura. Hanc itaque culpam *Celestini* Authori ne impingas, obsecro. Ubinam quælo testatur Sacra Pagina, consensum in ritibus ab hominibus excogitatis, viam esse ad pacem à Deo approbatam? Prima ratio qua probavi consensum in ritibus ejusmodi non esse stabile unitatis fundamentum, hæc fuit. *Certum est apud Christianos fuisse & fore judicia varia circa observantias illas externas, quæ auctoritate Sacre Scripturæ destituantur: Unde inter fratres ob sententiarum hæc divortia, ortæ sunt lites & contentiones* *Cel. p. 37;* *Rsp. Gros. p. 58.*

tentiones acerbissime. Ego è Sacra Scriptura exempla nonnulla quæ tu transvolas, ad hoc probandum adduxi.

Rip. Gra. 60. Hoc tantum reponis, me *lapsum esse*, dum mihi videtur varia fuisse judicia circa *observantias externas*, & plurimas in Ecclesia de Ceremoniis Controversias. Quæ verba te in Ecclesiastica historia planè hospitem esse & peregrinum ostendunt. Consulas, si placet, *Socratis* librum quintum cap. 21. & *Sozom.* I. 7. c. 19. ubi Christianorum judicia varia occurrunt de tempore paschatis celebrandi, ieiuniis, nuptiis, Ecclesiis convocandis, cantibus, lectionibus, abstinentia à cibis, de situ altarium, precandi more: in quo (inquit *Socrates*) apud omnes Religionum formas nusquam reperire poteris duas que in precandi more inter se consentiant. οὐ οὐκέτι συμφωνῶσις δύο ἐπὶ τῷ αὐτῷ, imo plurimas reperias inter Christianos, de variis ipsis judiciis subortas contentiones acerbissimas. Quid aliud sonant *Socratis* verba, οἱ τοῦ αὐτοῦ πίστεως ὄντες, διαφωνῶσι, περὶ τὰ ζητητικὰ πολλὰ διαφωνίαι διὰ τὰ τοιαῦτα εγίνοντο. περὶ δὲ ἡμέρων ἐστοῦς ὡς περὶ Φυλῆς αγονίζονται tanquam de vita decertant. περὶ δὲ ἡμέρων ἀσπόδον πόλεμον αἱρέσθαι bellum excitant gravissimum.

Cil. pag. 39. Secundo probo consensum in externis observantias non posse esse vinculum unionis, quia ipsismodi consensus circa ritus non potest esse regula & conditio communonis Ecclesiastice in cultu divino, quæ communio medium est præcipuum ad Christianorum animos connectendos. Sed haec communio non suppeditatur per consensum in ritibus, quia finis & benedictio qua accrescunt ex communione Ecclesiastica, Christi scilicet presentia usque ad finem mundi, obtinent absque obedientia prestanda constitutionibus humanis. Etenim id solum requiritur ut conditio per quam compotes fiamus Christi presentiae in Ecclesia, nimirum sacro Baptismo tingi, & fidem adhibere doctrinæ Christi, & obtemperare ipsis præceptis. Pudet me, profectò, tibi licet Adversarium, responsionis quam huic argumento attulisti

attulisti. *Hoc quidem (inquis) à te verissime dictum est;*
sed illud nostrorum causam non evertit, cum Christus nobis
hoc ipsum de obedientia praeceptum inculcaverit. Hæc re-
 sponsio Argumenti non attingit sensum, nedum retundit
 aciem. Quid enim Christi præceptum, de obedientia
 Magistratui exhibenda, ad conditiones illas per quas
 compotes fiamus præsentia Christi? Si quis est responsio-
 nis tuæ sensus, huc solummodo redit; *Sacro Baptismo*
tingi, fidem adhibere Doctrinæ Christi, & obtemperare ipsius
præceptis, sunt conditiones per quas compotes fiamus Chri-
sti præsentia in Ecclesia, nisi Magistratui visum fuerit ju-
bere ut alias Conditiones a se confitas admittamus.

Resp. Gro.
pag. 61.

Cel. p. 40.

Tertiò, exinde probavi consensum in ritibus non esse
 vinculum unionis, quoniam scilicet cum Christiani con-
 trariis sententiis laborarunt circa rituum observantiam,
 inter pugnantes. *opiniones via reconciliationis quam Apo-*
stolus monstrat, haud fuit, ut altera pars ritus obtrudat
& imponat parti alteri qua nefas putat illis uti; sed ut al-
tera alteram cum aequanimitate ferat, & toleret. Cui argu-
 mento, more tuo inepto responde. *Apostolum scilicet mo-*
nere ut caveant firmiores ne libertatem suam venditantes,
infirmiores ad idem cum ipsis faciendum accenderent, at-
que hi ad peccandum inducerentur, cum illud, illorum ex-
empli animati, facere auderent quod an rectum fuerit nec-
ne, adhuc dubitant. At non est, inquis, metuendum ne
vestri nostrorum exemplis inflectantur. Verbis hujus re-
 sponsionis tuæ postremis planè assentior, scilicet [*non*
est metuendum ne vestri nostrorum exemplis inflectantur.] E-
 tenim facile concedo non esse quod valde metuamus ne ve-
 strorum exemplis allicantur nostri ad conformitatem
 in ritibus, donec plures è vestris conspiciamus puriores
 in moribus: deinde, haud forte metuendum est ne ve-
 stris *inflectantur exemplis;* sed valde, mi *Grovi,* metu-
 endum est ne *vestris frangamur equuleis,* multctis nempe

Gro. Resp.
pag. 62.

& carceribus; fortissimis nempe istis yestrorum argumentis quibus conformitatem in ritibus, probatis esse licitam. Effare vero, *Grovi*, si Apostolus prohibet, aliquem *exemplis* ad dubias observantias inducere, annon multo magis vetat, aliquem *suppliciis* ad illas impelle-re?

cul. p. 41. Denique hanc meam assertionem per *Praxin Apostolicam* stabilivi: Nam licet conabantur *Judei*, observationem rituum qui à *Mose* fuerunt instituti, *Gentibus* imponere, tanquam *Communionis Ecclesiasticae* conditionem, Apostolus tamen adversus istam impositionem disertè pronuntiat, *Christianos nullis astringi debere, praeterquam quibusdam pro tempore necessariis.*

Resp. Gro. 63. Quid ad hæc responso noster egregius? Non id agunt nostri (inquit) ut ritus *Judaicos* denuo reducant, ideoque quæ adscribis de observatione eorum quæ à *Mose* fuerant instituta, nihil ad *Controversiam* pertinent. Sed quid, *Grovi*, si hoc tibi concederem, scilicet non id agere vestros ut ritus *Judaicas* denuo reducant (quod tamen de singulis vestris observantiis haud ausim afferere quas *Judaizum* olere nonnulli judicant) hunc tuum tamen inanem verborum tinnitus abunde refutavit *Davenantius* in expositione Epistolæ ad *Colossenses*, c. 2. v. 20. [*Quid ritibus oneramini?*] Est itaque argumentum (inquit *Davenantius*) *duictum à minore ad maius.* *Liberi* estis ab illis ritibus quos ipse Deus præscripsit; ergo liberandi estis ab onere traditionum ab hominibus inventarum. Deus non cultum Ceremonialem à seipso institutum abrogare voluit, ut cultus novus ab hominibus excoegeretur, qualem in vestris ritibus contineri, agnoscatis.

S E C T. IX.

Parallela nostra quæ maximam *Celeusmatis* partem constituunt, & quorum editio me præcipuè ad *Celeusma* scribendum instigavit, leviter & oscitanter *Grovius* pertransit. Nam Septuaginta paginas ad quem numerum assurgunt *parallela*, uno fere saltu transilit. Sed quanto magis *Parallelorum* refutationi vires suas persentisicit impares, tanto acrius irarum stimulis incitatur; quantoque minus argumentis refellere, tanto magis probris proscindere *parallela* nostra fatagit. *Parallelorum* scriptis suis *Grovius* nec penitus excludere, neque ullis argumentis potuit illa evertere; haud *asino* prorsus assimilis, qui carduum ori suo nec potuit ob asperitatem excutere, nec tamen illum ausus est deglutire. Ne *unum* profectò è ducentis Novatorum erroribus, Ecclesiæ Anglicanæ fidei consentire, *Grovius* noster probare conatur. Nam in *Parallelis* oppugnandis, nihil molitur nisi ut Authorem iniquissimis suis calumniis in gratiam Novatorum, impetat. Illum nempe hunc in modum adoritur. *Gro. Rep.*
Tantum sententiolas à totius orationis corpore avulsas Lectori pag. 81.
tuo ostendis. Quem sibi author scopum proposuerit, parum curas. Novatorum libros evolvi, contuli cum tuis, neque *Rep. p. 91.*
in unum locum incidi, quem tu non manifestè corruperis. Novatorum verba à me detruncari & lacerari conqueritur, &c. Quis nisi scurra dicacissimus falsissimis hilce convitiis virum innocentem ausus esset onerare. Hasce calumnias *Responsionis* supplere vices, sperat, exoptat. Quibus tamen respondeo, me à culpis illis quas impudentissime mi-

hi impingit, plane esse immunem ; & conscientiam meam probitatis meæ in verbis Novatorum recitandis, testimonium perhibere luculentum, meque in parallelis meis, Novatorum scopum attendisse, & æqua judicii lance pensitasse, atque ita eorum verba allegasse ut illos mea recitare ex animo expeterem, nullam denique me præbuisse ansam, ob quam mihi detruncandi & lacerandi Novatorum verba, crimen objiceret ; nisi partium esset nostrarum in singulis illorum erroribus allegandis, totas paginas imo totos fere libros eorum transcripsisse ; cum tantummodo errorum apices Lectori inspiciendos, mecum statuerem obtulisse. Vitio mihi vertit, quod *Bramhalli* verba falso & ementitè recitaverim. *Celeusma* inter Novatorum errores hunc merito perfirinxit. *Promiscua* licentia omnibus indulta legendi Scripturas, *gravius est* & perniciosus crimen quam illud *Romanensium*, quo lectionem

el. p. 49. *Scripturarum* rigide nobis interdicunt. *Hæc verba* (prout gravissime monet) longe ab illis discrepant que habentur in *Bramhalli* libro. Hic itaque tragicè declamat *Grovius*. Constat, inquit, qua tu fide aliorum Scripta allegare soleas : hoc exemplum plurimorum inßar, esse poterit, &c. Sed ne saevi magne sacerdos; furores tuos compescas obsecro. Cultellum tuum ne arripias, siquidem in Schola *Wintoniensi*, jam non versaris ; itaque iracundiam tuam paulisper comprime. *Hæc etenim accusatio* de *Bramhalli* verbis falso recitatis, non omnino ad parallelorum authorem spectat. Evidem hunc errorem qui tollit licentiam promiscuam plebi indultam, legendi Scripturas, sive de arcendo populum Scripturis legendis, ex *Bramhallo* tuo haud deprompsi : neque ego *Bramhalli* tractatum ubi hicce fortassis latet error, vel usquam vidi, vel an visurus sum haud multum euro : sed hæc verba quæ tu temere asseris me fallaciter & mala fide ex *Bramhallo* desumpsiisse, ex *Hickringlio* tuo suavissimo excerpti.

resp. Gro. 83.

Hunc

Hunc ego errorem recitavi, prout ab *Hickringlio* approbatur, & uti asserit *Hickringlius*, à *Bramballo* evulgatus fuit. Consule si placet *Hickringlii* librum qui inscribitur *Gregorius Pater*, quique publico (tuo forsan) privilegio munitus est, dum tu (saltem si bene memini) librorum Censor venerabilis inclaruisti. *Taylerum* & *Thorndikum* egregios istos Novatores, tu ipse Pelagianismi & Papismi arguendos esse concedis: In quorum defensione nihil occurrit responsione dignum. *Tayleri* dogma Heterodoxum sic se habet; *Mysterium Trinitatis* cum ^{Resp. p. 30} *minutis explicationum* qua *hodie* habentur pro doctrina Ecclesie, non minus violenter pugnant cum *Principiis naturalis* & *supernaturalis Philosophiae*, quam quicquid animus sibi figurare potest in dogmate *Transubstantiationis*. Quem turpissimum Errorem, authoritate Ecclesie Anglicane munitus, sic refutavi. Omnes illæ circa Trinitatem explicationum minutæ, quæ habentur pro Ecclesie Doctrina, in duobus Symbolis altero Niceno, altero Athanasii continentur, & Ecclesie Anglicane Calculo maxime probantur, Art. 8. Cui assertioni respondes, *Taylerus* (inquis) fortassis minutias aliquas reperire poterat, quas tu in ^{Gro. Resp.} ^{p. 87.} duobus Symbolis nequicquam quæsiveris. Sed regero, imbellis hæc responsio, *Tayleri* tui causam nequicquam adjuvat. Etenim hæc dixisse, nobis non sufficit, nam te oportebat indicasse minutias istas explicationum Mysterii Trinitatis, pro doctrina Ecclesiarum habitas, quas in duobus istis Symbolis, nequicquam quæsiverim, sed de his in responsione tua nihil occurrit.

Thorndikus vero dogma hoc detestandum effutavit, obtentus perspicuitatis scripture aque laborat falsitate, ac infallibilitas Ecclesie Romane.

Tu post nonnulla ad rem de qua disceptatur, nullatenus ^{cit. 50} spectantia, hujus erroris patrocinium, sic concludis. Si quid inquis, humanum Thorndiko acciderit, ferendum erat tibi,

tibi qui multò gravius es lapsus. O Novatores felicissimos, quibus præsto est hyperaspistes, qui strenuitate suâ 'o~~pe~~o~~pe~~la~~pe~~ vestram penitus exæquat. Ex dictis abunde constare potest, quod tres hosce tuos symmistas (ut omittam Viginti Novatores musteos, quos ne vel unicâ excusatione ausus es defendere) *Celeus*ma nostrum pro meritis castigaverit. Et nullus profecto dubito, quin lectores æqui, te non modo sodales hosce tuos deseruisse; sed & Caulam tuam, hâc tuâ responfione, prodidisse judicent. Te denique cum utili hac monitione tandem dimitto. *Scripta tua in posterum nè pergas exarare, per Calamum hunc obtusum, quando tibi adesse in prædicto novimus, scalpellum peracutum.*

F I N I S.

Ad *GRÖVIIU M*

Errores vestros, Errataque Corrige nostra.

PAg. 10.l.29 *lege* e Com.p. 11.l. 21.l. aberrationem. p. 14.l.
3. l. inquis, est. p. 18:l. 27.l. quam obtenditis. p. 21.l.19.
dele verò. l. 31.l. qua.
